

Móricz Zsigmond levelezésének digitális kritikai kiadása (1892–1913)

Kutatási beszámoló

Nyilvántartási szám: NKFIH – 116201

Futamidő: 2016. február 1–2019. január 31.

A kutatási projekt célja Móricz Zsigmond levelezésének (1892–1913) szisztematikus forrásfeltárása, közzététele digitális kritikai kiadás formájában. A megvalósult alapkutatás az aktuális Móricz-kutatás részeként maradéktalanul teljesíti a filológiai elvárásokat: eddig nem ismert források szövegközlését végzi el. E szövegkiadás jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a vizsgált időszakban keletkezett kétirányú levelezés 1452 publikált kéziratának egy tizede volt eddig ismert a különböző könyv- és folyóirat-publikációkból. Az alapkutatás másik eredménye és kiemelkedő tudományos teljesítménye a kritikai kiadás digitálisan készülő formája, mely innovatív eljárásnak számít nem csak a Móricz-kutatásban. A Petőfi Irodalmi Múzeum, mint a levelezés kiadója, a nyílt hozzáférés irányelvei alapján a magyar irodalomtudomány filológiai portálján, a DigiPhil weboldalon (<http://digiphil.hu>) tette közzé a kutatás eredményét.

A támogatott kutatásban kitűzött feladatok teljesítésének eredményeit a projekt előrehaladásának megfelelően, témapontokban részletezem. Előljáróban azonban meg kell jegyezni, hogy a három éves pályázati ciklus közepén pályázatunkat módosítanunk kellett. Egy váratlanul nagy mennyiségű kézirat forrás feltárása miatt engedélyt kaptunk arra, hogy 1923 helyett 1913-as szakaszhatárig teljesítsük Móricz Zsigmond levelezésének kiadását. A forrásfeltárást és a digitalizálást azonban nem hagytuk félbe, nem álltunk le 1913-nál, végigvittük az első két munkafázist a futamidő lejártáig, ezért az első két témapontban 1892 és 1923 között keletkezett levelezésre vonatkozó adatok is szerepelnek.

Forrásfeltárás (1892–1923)

A kutatócsoport sikeresen teljesítette a projekt megalapozásához szükséges feladatokat. Szamba vette a Petőfi Irodalmi Múzeum Móricz-különgyűjteményének kézirateit, majd az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárának gyűjteményét. További forrásaink voltak a szórványosan publikált és kötetekbe válogatott egyedi levélközlések, melyek nyomán újabb kézirat források további lelőhelyeit tártunk fel, például a Jónás András Múzeumban. A kutatás egyedi jellemzője volt, hogy lehetőséget kaptunk két magángyűjteményben való kutatásra, ezek közül az egyik, a legnagyobb Móricz-magángyűjteményben is, melynek egészét át kellett vizsgálnunk, hogy a leveleket kiválogassuk. A forrásgyűjtés a magángyűjteményben 2017 nyarán kezdődött és 2018 májusában fejeződött be, a futamidő második évéből átnyúlt a harmadikba. A magángyűjteményben található nagy mennyiségű kézirat "leletmentése" következtében nem maradt idő azoknak a szórvány kéziratoknak az összegyűjtésére, melyek az antikvárium aukciók katalógusainak áttekintése során bukkannak elő, illetve más közintézmények gyűjteményében találhatóak. A forrásfeltárás követte és összhangban volt a Petőfi Irodalmi

Múzeum intézményes gyűjteményezési gyakorlatával, a 2018-ban szerzeményezett Ady Endre képeslap is a kiadás része lett. A források listáin 1923-ig összesen 2728 db kézirat szerepelt, ebből az 1913-ig tartó levélváltások száma 1452 db.

A források jellemzése (1892–1913)

A kétirányú levelezés közel egyharmada Móricz-kézirat. A tárgyalt időszakban kiemelkedő jelentőségű az 1902–1906 közötti szakasz, amelyben a Móricz Zsigmond és első felesége, Holics Janka közötti levélváltás gyakorisága látványosan nő, intenzitása megemelkedik. A közel 500 darab Móricz-levélből 355 Holics Jankának szól, mely leggazdagabb forrása Móricz korai íráskísérleteinek. A mindeddig ismeretlen családi levelezés száma szintén kiugróan megnövekedett. Holics Janka 122, a Móricz és a Holics család 277 levelet küldött az írónak. A Móricznak címzett levelek (csaknem 1000 db) évekre bontott statisztikája alapján megállapítható, hogy 1912-ben és 1913-ban tapasztalható újra nagyobb levelező aktivitás. Az író és az irodalmi élet közötti interakció arra utalhat, hogy az országosan elismert íróvá válás időszaka későbbre tehető, mint azt az irodalomtörténeti források vélték.

Digitalizálás (1892–1923)

A munkafolyamat alapja a kéziratok lelőhely- és alapadatait tartalmazó Excel táblázat volt, melyen a kéziratok digitalizálásának, a mesterfájlok (Tag Image File Format) elnevezésének és archiválásának folyamatát követtük. A fakszimilék jelentették az átiratok elkészítésének kiindulópontját és az ellenőrzési munkafolyamatok kontrollját. A levelek egyedi azonosítóit is a digitális képek fájlneveiből generáltuk, előkészítve a fakszimilék szövegobjektumokhoz csatolását. A mesterfájlok biztonságos elhelyezéséről a PIM informatikai rendszere gondoskodott. A 2728 kéziratról 8863 képfájl készült: a képeslapok és borítékok mindkét oldaláról, a levelek üres oldalairól is. Ebből 4323 képfájl kíséri az 1913-ig közreadott kéziratokat.

A kutatáshoz szükséges további kéziratok digitalizálása során 680 kép készült a *Fehér könyv* c. kéziratok könyvről, valamint a magángyűjteményben található naplójegyzetekről, a mások másoknak szóló levelezésről annak érdekében, hogy a kritikai jegyzeteket életrajzi adatokkal, a korai művek publikációs helyeivel kiegészíthessük, a datálatlan levelek keletkezésének idejét megnevezhessük, illetve az említett családtagokat, személyeket azonosíthassuk. Móricz jegyzeteiben számos adatot találtunk, amely a pályakezdés első szakaszának kapcsolatrendszeréről, korai műveiről tartalmaz eddig ismeretlen információkat. A magángyűjteményben található kéziratok (és digitális képek) közreadásának engedélyével a Petőfi Irodalmi Múzeum rendelkezik. A kutatási időszak alatt összesen 9600 TIF fájlt készítettünk.

Alapadatok a forrásokról (1892–1913)

A kéziratok azonosítására szolgáló alapadatok (metadatok) strukturált leírása tartalmazza a levél (technikai) azonosítóját, lelőhelyét, provenienciáját, a hagyaték megnevezését, a levélíró vagy a címzett személyét, illetve, ha testület, intézményes nevet. A megírás, feladás és átvétel helye, dátuma mellett feltüntettük a kézirat jellemzőit: fólió- vagy darabszámát, méretét. A

levél, boríték, melléklet nyelve, típusa, jellegzetessége után a publikációs adatok következnek. A levelekre vonatkozó általános megjegyzések, valamint a dokumentumok keletkezésének idejével és helyével kapcsolatos jegyzetek az alapadatokhoz fűzött jegyzettípusban (metajegyzetben) kaptak helyet. Azok a szerzői szövegek is itt olvashatók, melyek nem a levélírás idejében kerültek a kéziratra. E rájegyzések között sok adat található például Móricz pályakezdésének olvasmányairól vagy eddig ismeretlen műveiről, például *Pua*-ként emlegetett versének néhány szakaszát csak ebből a forrásból ismerhetjük meg. E metajegyzetben megmutatkozik Móricz Zsigmond ifjúkori levelezésének egyedi jellegzetessége is, ugyanis évtizedekkel később kék ceruzáírási dátumokkal látta el levelezését, minden bizonnyal rendezési és archiválási szándékkal.

Jelölőnyelv

A filológiai szempontokat tekintve a legfontosabb feladat a metaadatok és a főszöveg leírása, valamint az egyedi szövegjellemzők megfigyelése, azonosítása, a célokhoz megfelelő jelölőnyelv alkalmazása volt. A feladat a digitális műhely részéről is kihívásnak számított, hiszen a DigiPhil humáninformatikusai addig csak könyvalapú kritikai kiadások online közzétételének specifikációjával foglalkoztak. A szoftverkörnyezet a DigiPhil-ben már alkalmazott komponensekre épült, a feldolgozás módszereit ehhez igazítva alakítottuk ki.

A Móricz-kutatócsoport a TEI (Text Encoding Initiative) XML (Extensible Markup Language) ajánlása mellett döntött, alkalmazkodva ezzel a DigiPhil korábbi gyakorlatához, amely megfelel a nemzetközi elvárásoknak. Elsődleges szempont volt a szövegekben előforduló sajátosságok jelölése a kritikai kiadás filológiai alapvetése szerint. A kutatócsoport részletes szabályzatot készített, mely tartalmazta a használni kívánt TEI elemkészletet, melyet a DigiPhil választott ki a kutatócsoport igényeinek megfelelően, a TEI P5 kéziratleírásra kidolgozott modulja szerint (Manuscript Description).

A szövegek közlés elvei (filológiai és textológiai elvek)

A kritikai kiadás szövegek közlésének formai elvei szerint szabályoztuk a kéziratok leírásának módját. Minden levelezés-kiadáskor felmerül annak a kérdése, mit tekintünk levélnek. Kiadásunk nem tekint el a fogalmazványok, a töredékek, illetve a másolatok vagy utánközlések számbavételétől sem, amennyiben a szóban forgó levél máshonnan nem hozzáférhető. Felfogásunk szerint a félbehagyott, megkezdett levélfogalmazvány a megírás szándékára vall, ezért önálló levélszöveggént közöltük. A szövegváltozatok esetében minden variációt önálló dokumentumként adtunk közre. Ugyanígy minden címezéssel, vagy megszólítással rendelkező szöveget levélnek tartottunk, különös tekintettel Móricz Zsigmond verses leveleire.

Minden textuális jellemzőt, illetve szövegműveletet jelöltünk, kezdetben speciális karakterekkel a Microsoft Word szövegszerkesztőben, a második év közepétől az Oxygen XML Editorban, XML formátumban. Ennek a szoftvernek a felületén a kézzel beírt karakterek helyett gombok (címkék) illesztették be a kiválasztott XML elemkészletet.

A metaadatokkal illetően a jelölésre kiválasztott elemek alkalmasak voltak a további levélírók és címezettek rögzítésére, illetve további dokumentumok szélességére és magasságra vonatkozó adatok megadására.

A főszöveget alkotó, azonosítóval ellátott szövegobjektumokon belül a boríték, a levél és a melléklet szövegegységeit különítettük el. A levél szövegegységen belül a lehetséges levéljellemezőket (fejlécet, láblécet, nyomtatott levélrész, pecsétet, rajzot) szintén címkékké láttuk el. Jelöltük a szerzői írásmódok általános, közkeletű jellemzőit (bekezdést, aláhúzást, ritkított írást, alsó- és felsőindexet, aláírást), a szerző szövegjavításait (beszúrás, áthúzást, törlést stb.), valamint az idegen kezek beavatkozásait, továbbá a különböző levélírók egyéni jellegzetességeit, pl. a magyar ábécé számára ismeretlen karaktereket, Móricz egyéni rövidítéseit (gyorsírását), a titkosírást, görög betűk használatát vagy az olvashatatlan írást és a bizonytalan olvasatot. A verses levelek és a verset tartalmazó küldemények miatt az XML elemkészletbe a vers, verscím, versszak verssor címkéi is belekerültek. A fizikai jellemzőket is feltüntettük (sérült betű, szó vagy rész).

A betűhív leírású főszöveg mellett – ismeretterjesztési céllal, az oktatásban való hasznosítás lehetőségét megteremtve – olvasószöveget is közlünk, amely emendálásokat tartalmaz. A klasszikus levélforma – ma a tömeges üzenetküldés korában – kuriózumnak számít: nemcsak irodalomtörténeti értékeik vannak, hanem irodalmiságuk is. A szöveggondozás kialakított elvek alapján az értelemzavaró hibák javítására irányult. Minden esetben jelöltük a javítás címke segítségével az eredeti és a feloldott változatot.

Definiált szövegrészek

A definiálni kívánt entitások azonosítása a személynevekre, földrajzi nevekre és a műcímekre terjedt ki, amelyek mindegyikéhez egyedi azonosítókat rendeltünk a keresetőség célját szem előtt tartva. A levelek irodalmi, művészeti, közéleti kapcsolatokat felvonultató névsora külső névtérből, a Koha könyvtári rendszer adatbázisából kapta meg azonosító számait. A családi vagy személyes levélváltásokra is nagy mennyiségben van példa a Móricz-levelezésben, ezeknek a személyneveknek az ID-ít a PIM névtérből hívtuk le. A további rokonok, barátok barátai, vagy csak keresztnévvel említett személyek LOK (azaz lokális) azonosítót kaptak, mivel ezek az entitások az azonosításra szolgáló adatok hiányában nem kerülhettek be a Koha háttéradatbázisának besorolási állományába. A levelezésben előforduló összes személynevek száma több mint 700.

A helynevek azonosításához a Geotaurusz rekordjait importáltuk a Kohába, a levelek szövegeiben előforduló helynevek egyedi azonosítói innen származnak.

Móricz első, alig ismert írásaitól a beérkezést hozó művekig tartó pályáivén jóval több alkotás regisztrálható, mint amennyi közismert. Az iskolai tananyag, az olvasmánycímek, említett műcímek mellett előadások, képzőművészeti alkotások és zeneművek címét is kiemeltük, jelöltük. A műcímek azonosítása talán éppen ezért nem valósulhatott meg Koha-azonosítószámmal. A Móricz-bibliográfia elkészítése, vagyis a nagy számú primer (és szekunder) cím-adat feltöltése a DigiPhil háttéradatbázisába időigényes feladat lett volna, még az importált adatok kiegészítéseként is. A Koha nem volt alkalmas arra, hogy szabványosan kezelje a kéziratban maradt vagy kézirattal nem rendelkező műcímeket. A kritikai kiadás alapfeladata a műcímek mutatójának elkészítése, listázhatósága, ezért, Koha azonosítók hiányában, egyedi azonosítókat alkalmaztunk.

Tárgyi és szövegmagyarázatok

A főszöveghez 3812 alkalommal fűztünk tárgyi és szövegmagyarázó jegyzeteket. Meghatároztuk az idegen szavak, illetve a régies, ma már nem használatos kifejezések jelentését, valamint kommentáltuk a szövegösszefüggésből nem nyilvánvaló, ezért magyarázatra szoruló neveket, műveket, testületeket, eseményeket stb. különös tekintettel azokra, amelyek a szöveg megírását közvetve vagy közvetlenül motiválhatták.

A helynevekhez nem fűztünk magyarázatot. A személynevek egy kijelölt személyi jegyzetben kaptak helyet, melyeket a személynevek egyedi azonosítóival láttunk el. Az említett címeket és szakirodalmat bibliográfiai hivatkozások egészítik ki, a jegyzetek részét alkotják. Néhány textuális jellemzőre (pl. a nyilakkal jelölt sorrendiségre) vonatkozó megjegyzés szintén jegyzetbe került. A kereshetőség érdekében a jegyzeteken belül is használtuk a kódolást. Az egymásra utaló levelek és jegyzetek esetében a levélutalás címkét alkalmaztuk.

Megjelenítés, TEI XML, keresés

A levelezés évek szerinti bontásban érhető el a DigiPhil oldalának csempés felületén. A levelek az egyes csempékben az adott évre vonatkozóan időrendben listázódnak. A lista automatikusan generált tartalomjegyzéknek tekinthető, megnevezi a levélíró, a címzettet és a keletkezési dátumot.

A DigiPhil keresőoldalán összetett metaadat- és szabad szavas kereső található, amely lehetővé teszi a levéltalálatok több szempontú szűkítését. Ezek a „filterek” elvégzik a levelek szűrését szerző, címzett, feladás, átvétel, illetve megírás helye, valamint dátum szerint.

A hivatkozott műcímekből generált lista a keresőfelületen érhető el.

A DigiPhil projekt számára kiemelten fontos a hivatkozhatóság, ezért minden digitális objektumot egyedi, állandó azonosítóval lát el (Persistent Identifier), illetve az objektum állandó azonosítóiból egy, a bekezdésekhez rendelt állandó azonosítót generál. Ezeket az állandó azonosítókat egészítette ki a DigiPhil a nemzetközileg elismert DOI azonosítókkal.

Archiválás

Miután a kutatócsoport a Microsoft Word irodai szoftver alkalmazásáról áttért az Oxygen XML Editor használatára, a DigiPhil biztosította a fájlok verziókövetését és az adatbiztonságot a kutatócsoport számára. A kutatócsoport által létrehozott fájlokat szintaktikai ellenőrzés után szerverre mentették, ahol verziókövető szoftver segítségével bármikor visszaállíthatóvá váltak az esetlegesen elveszett fájlok. A rendszer használata lehetővé tette, hogy a kutatócsoport több, különböző munkaállomáson dolgozzon egyszerre.

Kutatási tapasztalat, felmerült problémák, elmaradt feladatok

A digitális kritikai kiadás műhelymunkájának jellegzetessége volt, hogy irodalomtörténészek és humáninformatikusok egymás kontrolljában dolgoztak. A projekt során olyan új típusú feladatokat kellett megoldanunk, melyekhez a kutatócsoport hagyományos és digitális filológiai tudását egyesíteni kellett. A szövegkiadás azonnal és koncepcionálisan az elektronikus médium számára készült. Ezt a típusú munkát a projektagoknak meg kellett tanulni, ezért a humán informatikusok számos segédletet és útmutatót készítettek.

Ebben a környezetben szerzett kutatási tapasztalatok merőben különböztek a papír alapú kiadások bevett gyakorlatától. A külső kutatókkal való együttműködés érdekében kifejlesztettünk egy köztes megjelenítőt, azonban a kutatás alapvetően virtuális környezete miatt a lektorálás folyamata, mely a kritikai kiadás egyik alapfeltétele, a jövőben teljesítendő feladat maradt.

A doktoranduszok számára az elektronikus környezet evidens munkafelületet jelentett. Az alapkutatást végző 3 fős kutatócsoportban, sajnálatos módon, gyakori személycserék voltak, a feladatra való felkészülés és gyakorlatszerzés minden esetben időigényes volt, és a projekt előrehaladását hátráltatta. A változásokat az intézményi résztvevők körében a Petőfi Irodalmi Múzeumban kapott munkafeladatok-bővülése, illetve a 4 és 6 órában alkalmazott doktoranduszok megélhetési szempontú pályamódosítása okozta, az engedélyt a módosításra megkaptuk. A kutatócsoport végleges összetétele a második évben, 2017 szeptemberében állt össze. 2018 végétől Makkai Csilla és Vétek Bence kapcsolódott be a befejező munkálatokba, feladatuk bibliográfiai adatgyűjtés, illetve a személynevek, helynevek azonosítóinak, valamint a bibliográfiai hivatkozásoknak a pontosítása volt. A projekt kiemelendő eredménye, hogy a kutatásban részt vevő doktoranduszok kutatási tapasztalatokat szereztek a digitális kritikai kiadás területén ahhoz, hogy a nemzeti kulturális örökség fontos részét jelentő klasszikus irodalmi hagyomány feltárását folytassák.

A kutatócsoport szakmai igényessége és elhivatottsága példamutató volt. Az elvégzett munka színvonala mégsem lett egységes, többszöri ellenőrzések és önellenőrzések ellenére sem. Az a tény, hogy a forrásfeltárás a projekt végéig folyamatos volt, azt eredményezte, hogy az olvasási, kutatási, jelölőnyelvi munkafolyamatok megismétlődtek. A kronológiába újonnan beillesztett levelek átmozgatták a főszöveg belső összefüggéseit és a jegyzetek sorrendjét.

A negyedik ellenőrzési folyamatot 2017 szeptemberében kezdtük meg, ennek oka a levélszövegek és metaadataik informatikai környezetváltása volt. Egyik legfontosabb kutatási tapasztalatként említhető, hogy a Microsoft Word-ben megkezdett szövegleírásnak számos hibalehetősége volt. A szövegtranszformációs algoritmusok csak rövid szegmentumokon futottak biztonságosan a speciális karakterek XML formátummá alakítása során. A kutatókörnyezetet 2017 szeptemberében megváltoztattuk, több mint 1000 darab, a Word szövegszerkesztőben jelölt, levelet alakítottunk át, melyet az Oxygen XML Editor szoftver kínált felhasználóbarát munkafelületen ellenőriztünk az automatikus validáció hibáinak javítása céljából. A nem tervezett feladat elvégzésére javítási útmutató is készült.

A kutatást igen sok hozzáadott szellemi érték jellemezte, a fejlesztések és a felsorolt kutatási tapasztalatok megerősítik, hogy a munkát folytatni kell, a kritikai kiadás első, alfa verzióját további forrásokkal lehet bővíteni, az életrajzi kronológia nem készült el, a bibliográfia és az irodalomjegyzék nem teljes, továbbá elengedhetetlen feladat (mint fentebb szó volt róla) a kiadás lektorálása is.

Tudományos eredmények nyilvánosságra hozatalának módja

A három éves futamidő alatt 13 közleményben számoltunk be a kutatás előrehaladásáról. 2016-ban Kodolányi Judit a Bécsben rendezett TEI konferencián tartott előadásának absztraktja és Kómár Éva prezentációja adott hírt a kutatás paramétereiről. 2017-ben Molnár Eszter publikációja látott napvilágot, mely Móricz István Móricz Zsigmondhoz írt leveleinek biografikus vonatkozásait vizsgálta. 2018-ban a Digitális Bölcsészet c. folyóiratban megjelent publikáció foglalta össze a projekt első évének problémafelvetéseit és megoldásait, első sorban

a múzeumi informatikai lehetőségek, a filológiai problémák és az alkalmazott szoftverek párbeszédét ismertetve. Török Sándor Mátyás a Forráskutatás, forráskiadás, tudománytörténet c. konferencián mutatta be Móricz Zsigmond levelezésének digitális kritikai kiadását, tanulmánya jelenleg közlésre el van fogadva, megjelenés előtt áll.

A szövegek kritikai feltárását követően az írói pályakezdés újdonságait tematizáló előadások a projekt zárása alkalmából szervezett tudományos konferenciánkon hangzottak el, melyet 2019. január 14-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban tartottunk. Palkó Gábor a digitális térben megjelenő kritikai kiadásokról, Fellegi Zsófia a Móricz-levelezés kritikai kiadásának tapasztalatairól tartott előadást. Széchenyi Ágnes a pályakezdés szociokulturális nehézségeiről beszélt, melyhez a nyugatosok első nemzedékének levelezése szolgáltatja az anyagot, középpontban Móricz Zsigmond levelezésével. Lengyel Imre Zsolt irodalomszociológiai nézőpontokból igyekezett megválaszolni azt a kérdést, hogyan hasznosítható a kiterjedt családi levelezés a társadalmi habitusok vizsgálata során és a Móricz-kutatás szempontjából. Hangácsi Zsuzsanna Móricz Zsigmond meseírói tevékenységét közelítette meg új szemszögből, kiemelve, hogy Móricz kiadatlan levelei arra világítanak rá, hogy a népköltészet nem kiindulópontja verses meséinek, hanem célja. Káli Anita a levelezésben említett, jobbára ismeretlen zenés színművek vizsgálata alapján fogalmazta meg azt a feltételezést, hogy a Móricz-életműben végigvonuló színpadi kifejezésmódok megújításának útkeresései azokhoz a századfordulós törekvésekhez kapcsolódnak, melyek a korabeli színházkultúra és színpadi nyelv megújítására irányultak. Török Sándor Mátyás elemző-gyakorlati szempontból közelítette meg Móricz és Pallagi Gyula levelezését, feltéve a kérdést, hogyan hasznosul az egyszerű magánlevél Móricz regényírói tevékenysége során, hogyan íródna újra a valóságreferencialitást hordozó szövegek a regény fikcionális terében. Cséve Anna a levélírás szerzői felfogását és életműben megmutatkozó műfaji státuszát vizsgálta, arra keresve választ, hogyan kezdődik el Móricz Zsigmond és Holics Janka levéldialógusaiban az írói személyiség megalkotása, mikor jelenik meg az önazonos narráció, az első letisztult elbeszélői hang, mely a regény és a naplók hangját idézi. A konferencia-előadásokról készült absztraktok a Petőfi Irodalmi Múzeum honlapján érhetők el. A levelezéskiadás nem szokványos, nagy terjedelme miatt a tanulmányok a közlejövőben készülnek el. Három közlésre elfogadott tanulmány már megjelenés előtt áll.

A kutatás legfontosabb tudományos eredménye az, hogy Móricz Zsigmond 1892 és 1913 közötti levelezése publikussá válik, ezáltal nagy mennyiségű – a szerzői életrajzra, az életműre és a korszakra vonatkozó – forrás kerül a kutatók látóterébe. Móricz levelezésének filológiai közreadása hozzájárul a további kutatásokhoz, amelyek csak a megbízható és teljes életműkiadás ismeretére építhetnek. A jegyzetapparátus, amely Móricz életrajzi adatainak, életműépítésének annotált tárházaként is működik, híven tükrözi az elvégzett alapkutatás részletességét. A szövegkiadás elsősorban a tudományos szakma számára készült, de a szélesebb olvasóközönség számára is hasznosítható, ideértve az oktatás legkülönbözőbb területeit.

Móricz Zsigmond irodalmi öröksége közkinccs, levelezésének közzététele hiánypótló jelentőségű. A levelezés ingyenesen és felhasználóbarát módon, online elérhető a magyar irodalomtudomány filológiai portáljának, a DigiPhilnek a felületein mint a Petőfi Irodalmi Múzeum és az MTA BTK Irodalomtudományi Intézet közös szolgáltatása. A tudományos eredmények nyilvánosságra hozatalának módja megfelel az Open Access normáinak.